

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 18. septembra 1924.

Telefon št. 552.

STEV. 111.

Kongres vinogradnikov v Beogradu.

Že nekaj let se borimo v naši državi z občutno vinsko krizo, ki se je osobito v zadnjih dveh letih pojavila z vsemi dalekosežnimi posledicami. Sicer je pričakovati, da letos ne bo posebno občutna, tem občutnejša pa utegne postati nastopna leta. Ob sklepanju trgovskih pogodb s sosednimi državami moramo izkušati, da se vinska kriza reši na način, ki bo v zadostni meri ščitil interese domačih vinogradnikov.

Iz teh razlogov je sklical poljedelski minister g. Kulovec v Beograd kongres vinogradnikov iz vseh pokrajin naše države in jih naprosil za konkretne predloge, kako bi se najbolje dalo korenito odpraviti nevzdržen položaj vinogradnikov. Iz Slovenije so se kongresa udeležili gg. ravnatelj Puklavec, veletrgovec Čuček in zastopnik Zadrugne zveze dr. Basaj.

Kongres se je otvoril dne 14. septembra. Predseduje mu bivši načelnik poljedelskega ministrstva g. Pajo Todorović.

Na kongresu se je najprej prebralo oficijelno poročilo poljedelskega ministrstva. Po oficijelnih podatkih znaša površina vinogradov 200.000 ha, na katerih se pridelava približno 4.500.000 hektolitrov vina, to je povprečno 27 hl na 1 hektar. Z ameriško trto zasajenih je 120.933-05 ha. Vrednost naše vinske produkcije znaša eno milijardo dinarjev ali 8000 Din na 1 ha.

Izvozili smo leta 1920: 20.646 hl v vrednosti 6,932.830 Din, v letu 1921: 19.112 hl v vrednosti 5,595.783 Din, v letu 1922: 85.267 hektolitrov v vrednosti 34,310.181 Din in v letu 1923: 25.978 hl v vrednosti 14,671.765 Din. Krizo povzročila v prvi vrsti dejstvo, da so najizdatnejši vinorodni kraji v Vojvodini, Dalmaciji in Sloveniji vsled politične preureditve izgubili svoje odjemalce v Avstriji, na Češkoslovaškem in na Poljskem. Te odjemalce bo mogoče le sčasoma zopet pridobiti. Drugi vzrok vinske krize je gospodarska šibkost glavnih konzumentov vina, to je delavcev, uradnikov, obrtnikov, trgovcev in kmetov, za katere je vino danes luksuz, katerega si ne morejo privoščiti. Kot tretji vzrok navaja uradno poročilo pojenjavanje povpraševanja po našem blagu v tu- in inozemstvu, ker stavljajo nekateri neresni producenti in trgovci pretirane cene. Dasi se vino prodaja v Vršču po 3 Din liter, se toči v Beogradu po 12 Din. Glavni in najvažnejši vzrok vinske krize je pa slaba, neenotna kvaliteta naših vin. Ta pomanjkljivost bi se dala odpraviti edino le, ako bi se vinska produkcija industrializirala.

Poljedelsko ministrstvo si je prizadevalo, da najde za našo produkcijo nove odjemalce v inozemstvu. Sklenilo je s Češkoslovaško pogodbo za izvoz 250.000 hl našega vina proti uvozu enake množine češkoslovaškega piva. Ta pogodba je ostala le na papirju, ker je visoka češkoslovaška carina na uvoz vina preprečila vse kupčije.

V trgovski pogodbi z Italijo se je omejil uvoz vina le na nekatere vrste medicinskih in desertnih vin.

Na inicijativo poljedelskega ministrstva je prometno ministrstvo znižalo železniške tarife za prevoz vina za 50%. Pri izvozu vina v vagonskih pošiljkah se zaračunava prevoznina po tarifi C. Ta ugodnost je veljavna od dne 15. septembra.

V debati, ki se je prvi dan razvila o tem poročilu, se je poudarjalo, da pridelamo vsako leto izdatne množine preko lastne potrebe, vsled česar je

nujno potrebno, da dvignemo kvaliteto našega vina in jo usposobimo za konkurenco na svetovnih tržiščih. Potrebno je, da otvarjamo čim več poučnih tečajev za vinogradnike in da se še nadalje zniža tarifa za prevoz in izvoz vina. Potrebno pa je tudi, da dobimo za naše razmere prikladen vinski zakon, ki naj prepreči z ostrimi kontrolnimi odredbami vse zlorabe, ki jemljejo našemu produktu ugled v inozemstvu. Priporočalo se je ustanovitev vinogradskih zadrug po francoskem vzorcu in alkohola prosto predelovanje grozdja. Tekom debate so se čule pritožbe, da je uvožena galica manjvredna, da jo pa vinogradniki kljub temu kupujejo, ker je neznatno cenejša in niso poučeni o njeni malenkostni učinkovitosti.

Po sklenjeni debati so slovenski udeležniki predlagali resolucijo, v kateri zahtevajo med drugimi:

1. da se pri trgovskih pogajanjih z Avstrijo omogoči izvoz čimvečje množine našega vina v Avstrijo, brez ozira na alkoholovitost, najmanj pa vsaj toliko, kolikor sme Italija uvoziti južnotiroškega vina v Avstrijo, to je 50.000 hl vina in 50.000 hl mošta proti ugodnostni uvožni carini (30 zlatih kron za 100 l);

2. da se upošteva težak položaj vinogradnikov tudi pri sklepanju trgovskih pogodb z drugimi državami in ne ukrene ničesar, preden se ne zasliši domačih vinskih producentov;

3. da se znižajo tarife za prevoz in za izvoz našega vina, in

4. da se čimprej sklene sedanjim razmeram prikladen vinski zakon, ki bo nudil zadostno garancije za dobro kvaliteto naših vin.

Predlagano resolucijo so udeležniki soglasno odobrili.

Bilance dunajskih bank.

Večina dunajskih velebank je pričela bilance za leto 1923. Ker je to leto po vojni prvo, ko je bil denar stabilen, imajo ti računski zaključki poseben pomen. Že so začeli primerjati s predvojnimi časovi, vendar primerjanje še ne more biti popolnoma točno. Banke izkazujejo veliko prenizka aktiva in dohodke, ker gre njih stremljenje za nakopičenjem kolikor mogoče velikih tihih rezerv. Ministerialni svetnik dr. Fr. Hertz je zbral vse važne podatke in pravi: Razen Anglo-avstrijske in Srednje-evropske banke imamo bilance že za vse velebanke. Plače na vseh dunajskih bankah so znašale 78.1 milijonov zlatih kron, one na velebankah z bilancami 40.2, torej približno polovico; vendar je med temi večina bank mednarodnega pomena. Pri primerjanju je treba omeniti, da je imelo prej več bank številne podružnice v sedanjih nasledstvenih državah in da je sedaj njihov delokrog omejen, ter da je imel Zemljiški kreditni zavod veliko kupčijo v zastavnih pismih, ki je sedaj vsled razvrednotenja postala brezpomembna.

Dohodkov iz obresti in provizij so imele omenjene banke leta 1913 za 114.280.000 zlatih kron, leta 1923 za 57.240.000; dohodkov iz vrednostnih papirjev, deviz in konsorcijskih kupčij 19.860.000 in 31.520.000; bruto-dobička 129.560.000 in 88.760.000; personalnih stroškov (plače, penzijski fond, prostovoljni doneski za dobrotbi nastavljenec) 29.780.000 in 40.220.000; uprav. stroškov 8.900.000 in 6.420.000; davkov 16.430.000 in 16.370.000 (med davki je tudi davek za nastavljenca in prometni davek).

Čisti dobiček 74.190.000 in 26.340.000, dividende 58.770.000 in 16.060.000, dotacije ali rezerve 8.670.000 in 5.500.000, tantijeme 5.700.000 in 1.450.000. Nazadovanje dohodkov iz obresti in provizij je posledica večje sedanje odvisnosti bank od tujega kapitala. Zanimiva je postojanka personalnih stroškov; zvišala se je za celo tretjino, kljub temu, da je kupčija omejena in da nekatere banke nimajo več podružnic v nasledstvenih državah. Upravni stroški so se zmanjšali; davki so ostali na isti višini, pa je davčna obremenitev vendar večja, ker je kupčije manj. Čisti dobiček je padel na okroglo 35% predvojnega števila, dividende še več, tantijeme na četrtno. Brez dvoma so pa dobički večji, banke jih le navedle niso, zato da so ojačile tihe rezerve. Zlasti efekti so dosti več vredni, kakor pa bilance navajajo. V tuji valuti so izdale banke polovico do dveh tretjin kreditov. Likvidnost je zelo zadovoljiva; sedanja kriza je pobrala številne nanovo ustanovljene majhne in srednje banke, kar je seveda velebanke izdatno ojačilo.

Nevarnost meničnega podpis in bianco (na slepo).

A. K. je nameraval kupiti gozd in je za to potreboval 192.000 kron, katere bi mu posodila posojilnica za menico, ki jo naj bi podpisali toženci kot trasantje, A. K. pa kot akceptant. Toženci so mu res podpisali menico v to svrhu dne 17. maja 1923, toda in bianco: niso bili tedaj še zapisani ne menična vsota, ne čas izdajanja, ne čas dospelke, ne ime remitenta. Kupčija za gozd pa se je izjalovila. Posojilnica zato posojila ni izplačala ter je A. K.-ju menico vrnila. A. K. pa je izpolnil menico s časom izdaje 30. julija 1923, časom dospelke 30. oktobra 1923, z imenom remitenta A. J.-ja ter z menično vsoto 192.000 dinarjev ter je menico izročil A. J.-ju v kritje svojega dolga. A. J. pa jo je pri banki eskontiral in jo prenesel z indosamentom na banko. Ko ob dospelku ni bilo plačila, je banka menico protestirala in jo vtožila od A. J.-ja, A. K.-ja in tožencev, seveda vsoto 192.000 dinarjev.

Toženi izdatelji so podali zoper menični plačilni nalog ugovore, zahtevajoč, da se menični plačilni nalog glede njih razveljavi, ker ničesar ne dolgujejo. Kajti nikdar da niso hoteli podpisati menice za 192.000 dinarjev, marveč da so jo podpisali za 192.000 kron, pa še to le za nakup gozda in v kritje posojila 192.000 kron pri posojilnici, ne za drug dolg; tudi da so se dogovorili, da naj menica dospje v plačilo tri mesece po izdaji, torej dne 17. avgusta. Menica je torej izpolnjena proti dogovoru in zato odklanjajo vsako plačilo. Tudi omenjajo, da pravi dolžnik A. K. dolguje banki manj nego iznaša vtoževani znesek.

Toženci so izdatelji so morali, da se ubranijo plačilu, dokazati, da je tožeča stranka, ki je tretja oseba, postopala v slabi veri ali brez običajne marnosti, ko je menico pridobila (čl. 82. men. r.) ali pa da je ob naknadni izpolnitvi v dotlej neizpolnjenih delih kršila dogovor.

Ta dokaz so toženci tudi nastopili ter so v to svrhu trdili, da je menica zapisana na golic, na kateri je s tiskom označena menična taksa v znesku 79 Din na menične vsote čez 44.000 Din do 50.000 Din, kar je tudi na golic natisnjeno. Ker je bila menica zapisana na golic za največ

50.000 Din in tudi samo za toliko kolkovana, ko se ji je predložila v eskont, je morala tožiteljica že ob navadni pozornosti, tembolj pa ob trgovski pozornosti bančnega zavoda sklepati ali vsaj sumiti, da toženci niso imeli volje, s svojimi podpisi ustvariti menične obveznosti za višjo vsoto, nego za vsoto, na katero je bila menična golica omejena. Morala je torej tožiteljica vsekakor poprej poizvedeti pri tožencih, so li oni podpisali menico za največ 50.000 Din ali pa za skoraj štirikratno vsoto 192.000 Din. Saj je vsakdo, ki menico podpiše, državi odgovoren, celo kazensko po pristojbinskih predpisih, za to, da je menica pravilno kolkovana. Ni pa domnevati, da bi bilo kar več tožencem izdateljem ušlo, da je menica premalo kolkovana, in da bi kar več tožencev podpisancev se hotel izpostaviti strogim pristojbinskim kaznim. Ako bi pa tožiteljica ob običajni pazljivosti poizvedovala, bi dognala, da so toženci menico podpisali samo za kritje dolga 192.000 K in da je menica vrhu tega tudi že razveljavljena. Dalje je bila na menici zapisana v desnem gornjem kotu številka 102, kar pomeni, da je bila menica že v portfeju kakega drugega denarnega zavoda. Končno je bil na menici vidno s svinčnikom zapisan na dotičnih mestih v ostalem tiskane golice dan 17. maja 1923 kot dan izstavitve, a dan 17. avgusta kot dan dospelke; a pozneje zapisan s črnilom drug dan izstavitve (30. julija) in drug dan zapadlosti (30. oktobra). Tudi radi tega je bila menica sumljiva, in je tožiteljica postopala skrajno malomarno, ko tega ob pridobitvi menice ni upoštevala, tako da v posest menice ni prišla v dobri veri.

Tožiteljica je priznala, da je ob eskontu opazila, da je menica zapisana na premajhno golico ter je dala menico pred eskontom po A. J.-ju dokolkovati. Tedaj je bila menica že izpisana s 192.000 Din. Kolkovanje je vprašanje zgolj fiskalnega pomena, nima pa za pravno veljavnost menice nobenega pomena. Iz premalega kolkovanja pač ni mogla sumiti, da je menična vsota potvorjena. To ni tak pregrešek, kakor ga zahteva čl. 74. men. reda za odvzem dobre vere. Čas izdaje in čas dospelke pa res še nista bila zapisana, ko je A. J. menico v eskont predložil. Z A. J.-jem se je dogovorila, da zapade menica v treh mesecih po izstavitvi, t. j. 30. oktobra. Isto, kar o premalem kolkovanju, velja tudi za neupoštevanje s svinčnikom zapisanih datumov 17. maja in 17. avgusta. Ako so hoteli toženci, da se izognejo vsaki zlorabi, so morali menico izpisati in vstaviti po njih določeno menično vsoto in čas dospelke. Napram dobroverni tožiteljici pa niso odgovorni po meničnem redu, ako so podpisali menico na prazno. Menica je bila tožiteljici predložena za A. J.-ja po odvetniški pisarni dr. B., čegar koncipient je na njeno zahtevo poizvedoval o boniteti tožencev in ugotovil pri uvodoma omenjeni posojilnici pristnost njih podpisov. S tem je storila tožiteljica vse, kar ji nalaga opreznost in trgovska skrbnost.

Tožencem njih zagovor ni obveljal, dasi je nedvomno smatrati, da je A. K. zlorabil njih zaupanje. Popolnoma v skladu s sodiščem prve stopnje tudi sodišče druge in tretje stopnje ni moglo izvajati po tožencih zatrjevane sumljivosti menice oziroma slabe vere na strani tožiteljice.

Da bi bila ob podpisu ali izročitvi menice po tožencih dogovorjena dan izstavitve in dan dospelke, ni ugotovljeno. Že zato ni moči iz zabelež-

kov s svinčnikom na menici sklepati, da je tožiteljica v teh točkah sama izpolnila menico zoper dogovor. Tudi ni ugotovljeno, da bi s svinčnikom zapisana številka 102 pomenila, da se je menica že nahajala v portfelju kake banke. Sploh ni ugotovljeno, kdo da je zapisal to številko in beležke o dnevu izstavitve in doteklosti. Iz nezadostnega kolkovanja je tem manj moči sklepati na dogovorjeno menično vsoto, ker ni ugotovljeno, da so podpisovalci ljudje take vrste, da so si svesti dotičnih taksnih predpisov. Tožiteljica je menico eskontirala šele potem, ko je po njenem navodilu bila dokolkovana pri davčnem uradu in ko je bila poizvedovala in se prepričala o pristnosti podpisov tožencev. Ni prezreti, da ji je bila menica predložena po odvetniški pisarni, ki je bila tudi potrebno dokolkovanje in poizvedbe o pristnosti podpisov preskrbela. Opravičeno se ne more zahtevati, da bi bila tožiteljica še nadaljnje previdnostne mere ukrenila. Tudi izvedenec je izjavil, da bi bil menico eskontiral, ker sta bila A. K. in A. J. sama dovolj varna. Torej tožeča stranka ni imela stvarnega povoda za sum, ali ni A. K. zlorabil zaupanja drugih podpisancev in izpolnil menico namesto na 192.000 kron na 192.000 dinarjev. Ko so toženci s podpisom menice in bianco sami ustvarili možnost, da se menična vsota izpolni zoper dogovor, a so zaupali A. K.-ju, da dogovora ne bo kršil, ne bi bilo primerno očitati tožeči banki nemarnost zato, ker ona ni imela onega suma in nezaupanja, katerih niso imeli toženci sami. Taka nemarnost se ji more očitati tem manj, ko ni ugotovljeno niti to, da je sploh vedela, da je bila menica glede vsote tudi podpisana in bianco in da je bila potemtakem sploh dana možnost, da se podpis v tej smeri zlorabijo. Škoda, ki je po njih trditvah nastala tožencem, se

torej ne more pripisati malomarnosti tožiteljice, ampak le nezadostni previdnosti na njih strani.

Toženci so potemtakem iz podpisov, namenjenih manjši vsoti, drugi svrhi in za bolj zgodnji dospetek vezani za večjo vsoto in za poznejši dospetek ter za vse drugo svrhu, nego so hoteli. Torej krije napram imetniku menice, ki jo je po indosamentu pridobil v dobri veri, pristen, to je od roke podpisance postavljeni podpis na menici tudi njeno, proti dogovoru izpolnjeno besedilo. V dobri veri je pa vsak po meničnem redu legitimirani tretji, komur podpisane ne dokaže, da je ob pridobitvi menice bil v slabi veri, to je, da je vedel, ali pa ob običajni, v prometu navadni pazljivosti vedeti moral, da je menica izpolnjena zoper dogovor. Upirati bi se mogel takemu pridobitelju le še, ako se je pridobitelj udeležil izpolnitve po neupravičeni osebi ali z vsebino, ki nasprotuje dogovoru. Vedno pa se more v tem obsegu upirati samo za primer, da je bil med njim in prvim odvzemnikom menice dogovor, kako naj se menica izpolni, a se je menica potem izpolnila zoper ta dogovor. Ako dogovora ni bilo, kako naj se izpolnijo posamezne bistvene sestavine menice, se morajo izpolniti po običajih, po katerih se menice določene vrste redno izpolnjujejo. V takem primeru in obsegu mora podpisane izpolnitev priznati, naj mu je še tako nevšečna in navzkriž.

Kdor podpiše slepo, mora torej dobro vedeti in paziti, komu da svoj podpis, oziroma mora tako podpisano golico dobro čuvati, da ne pride v nepozvane roke. Ko je menica prišla iz njegovih rok, ne more več preklicati svoje zaveze. Plačilu se bo mogel odtegniti le v gornjem, ozkem obsegu!

ge državnih železnica od 15. avgusta 1920. god.«

Ta določba ne bi imela nobenih ne-ljubih posledic, ako bi bila klasifikacija robe za vso državo enaka, posebno ker so številčne vozarinske postavke za vso državo enake. Tudi ne pride ta določba kvarno v poštev pri robi, ki tarifira v direkciji Beograd, kakor tudi v drugih direkcijah po istem tarifnem razredu, kakor n. pr. okrogel in rezan les, ki tarifira v vagonskih nakladih (najmanj 10.000 kg) v obeh tarifah po razredu B.

Vse drugače pa izgleda stvar pri transportih, ki tarifirajo v prečanskih direkcijah drugače, kakor v direkciji Beograd.

Obroči za sode, leseni, n. pr. tarifirajo po prečanski (prejšnji avstrijski) tarifi: kabasto (kosovno blago) razred A (5000 kg) — razred B (10.000 kg), medtem, ko v beogradski tarifi sploh niso imenovani, torej tarifirajo I.—I.—I., odn. I.—i. t. 3 a.—i. t. 3 b.

Vzemimo sedaj, da pošlje neka stranka iz Ribnice v Skoplje en vagon takih lesenih obročev za sode (10.000 kg). Razdalja je 1122 km. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Neumestna šikana občinstva in trgovstva. Do sedaj je smel denaturirani špirit prodajati vsakdo, ki je dobil dovolilnico od finančnega oblastva. Dovolilnico je dobil le trgovec, ki je bil v dohodarstvenem oziru neoporečen pod pogoji, ki so izključevali vsako zlorabo. Dogajali so se vsi mogoči dohodarstveni prestopki, nikdar pa se ni dogodilo, da bi kdo porabljal denaturirani špirit za druge, nego običajne namene, ali celo za vživanje. Odkar se je žganjekuho oprostilo skoro vsake kontrole in tudi davštine, je zloraba denaturiranega špirta tembolj izključena. Kljub temu pa je zakon o taksah in pristojbinah prepovedal prodajo denaturiranega špirta vsem točilcem pijač. Na eni strani jim je naložil občutne trošarinske takse, na drugi strani jim pa omejil prodajo predmeta, po katerem je v Sloveniji, ker se porablja za kurivo, polituro itd., živahno popraševanje. Vsi točilci pijač morajo sedaj vsled strogega izvajanja prepovedi vračati dovolilnice in prenehati s prodajo denaturiranega špirta. Kakor trgovcem tako tudi občinstvu ne more biti prijetno, da prvi ne morejo nuditi svojim odjemalcem tudi denaturiranega špirta, občinstvu pa ne, ker mora od prodajalne do prodajalne povpraševati, kje bi se moglo nabaviti gorivo. To so nevdružne razmere, ki so tem bolj občutne, ker prepoved stvarno ni utemeljena in tudi ne zadosti premišljena. Ako bi generalna direkcija posrednih davkov, ki je predlagala uzakonjenje prepovedi, zadevo natančneje proučila, bi morala brez dvoma priti do prepričanja, da je taka prepoved nepotrebna, ker so interesi finančne uprave že z dosedanjimi kvantitami zadostno zaščiteni. — Kakor se nam zadržuje, je trgovska zbornica v Ljubljani že ponovno opozorila na nujno potrebo, da se prepoved razveljavi in takoj ukine nadaljnjo odzemanje dovolilnic, do sedaj žal brez uspeha. Svojo akcijo je pred kratkim ponovila. Upamo, da bo pri novem finančnem ministru našla več razumevanja vsaj v takih in podobnih primerih, v katerih ne gre za interese državnih financ, ampak edino za odpravo neumestne in neutemeljene odredbe, ki kljub svoji navidezni malenkostni vendarle globoko posega v interese trgovstva in posredno tudi občinstva, ki ima interes na tem, da se ne monopolizira prodajo gorljivega špirta v rokah nekaterikov in jo na ta način izloči iz trgovske konkurence.

Trgovina s sladkorjem v Marselju. Iz nekega poročila angleških konzularnih oblasti je razvidno, da je sedaj največja rafinerija marseljska takozvana »Raffinerie St. Louis«, ki producira letno 160.000 ton, za njo pride »Raffinerie de la Méditerranée«, ki producira letno 40.000 ton. Skoro polovico letne produkcije se izvozi. Leta 1923 je znašal uvoz sladkorja v Marselju 216.000 ton proti 242.000 tonam v letu 1922. Od skupnega uvoza se je v letu 1923 uvozilo iz Kube 65.000 ton, iz Jave 45.000 ton, iz francoskih kolonij 36.000 ton, 70.000 ton pa iz Češkoslovaške, Amerike in Belgije.

Olajšava za posetnike živinskega sejma v Sarajevu. Minister saobračaja je dovolil za posetnike velikega sejma za živino in živalske izdelke, ki se bo vršil v Sarajevu od 21. do 23. septembra t. l. 50% popust na vseh železnicah. Znižanje velja od 18. do 25. septembra t. l. za posetnike, kakor tudi za prevoz živine in živalskih pridelkov.

Konkurzi v Italiji. Po statističnih podatkih trgovske in obrtniške zbornice v Milanu je razvidno, da je bilo napovedanih v mesecu juliju t. l. v celi Italiji 641 novih konkurzov, napram 656 v mesecu juniju, 722 v mesecu maju in 523 v mesecu aprilu. Celokupnih je bilo v Italiji tekom prvih mesecev t. l. 4411 konkurzov, kar znači znaten povečanje napram številu konkurzov v istem času preteklega leta, ki je znašalo 3103, a še znatnejši napram številu konkurzov v istem času leta 1922., ki je znašalo 1912 konkurzov. Povprečno število konkurzov v posameznih mesecih v prvem polletju 1924 znaša 630, medtem ko je povprečno število konkurzov v zadnjih treh letih pred vojno (1912—1914) znašalo 596 konkurzov na mesec. Poleg 640 novih konkurzov, javljenih v mesecu juliju, je bilo v istem mesecu še 13 preventivnih poravnav v starih provincah, in ravno toliko sodnih poravnav v novih provincah. Skoraj 30% konkurzov v državi je bilo prijavljenih v zapadnih provincijah, kjer je pa med drugim koncentrirano največje število trgovskih tvrdk. Skoro 90% je bilo odprtih na prijavo upnikov. Ako pogledamo na konkurze v drugih državah, je treba osobito pripomniti, da število konkurzov v Nemčiji posebno narašča. V Nemčiji je bilo meseca novembra p. l. samo 8 konkurzov, v sledečih mesecih pa je število rastlo in je doseglo v mesecu januarju t. l. 29 konkurzov, v mesecu februarju 46, v marcu 58, v aprilu 139, v maju 326, v juniju 586 in 1173 v mesecu juliju. Na Angleškem, v Švici, na Češkoslovaškem, v Združenih državah Amerike in v Kanadi je število konkurzov v mesecih juniju in juliju padlo.

Industrija.

Produkcija sladkorja v Rusiji. Trust za sladkor objavljuje, da bo tekoča sladkorna kampanja dala 41 milijonov pudov sladkorja (pud ima 16,38 kg).

Nemški industrijski koncern v Jugoslaviji. Nemški listi javljajo, da se nahajajo v Beogradu zastopniki velikega nemškega industrijskega koncerna iz Poruhirja, ki vodijo razgovore z jugoslovensko vlado in nekaterimi industrijalci glede osnovanja velikih tovarn, za katere bi vso tehnično opremo izvršila nemška podjetja. Listi računajo na ugoden potek pogajanj.

Denarstvo.

Nabavljanje valut za potovanje v inozemstvo. Na razne prošnje za pojasnilo, v kateri smeri so se izpremenila določila za nabavljanje valut pri potovanju v inozemstvo, opozarjamo na našo notico v številki 109 našega lista z dne 13. septembra t. l. s pripombo, da je zavedna odločba generalnega inšpektorata objavljena v Uradnem listu z dne 13. septembra 1924 pod številko 271.

Italijanski agio. — Italijansko finančno ministrstvo je določilo za carinska plačila od 8. do 14. septembra 1924 agio v iznosu 437 lir (100 lir nominale in 337 dodatka).

Poštni čekovni promet. — Poštni čekovni urad v Ljubljani razpošilja imetnikom čekovnih računov opozorila, da se rdeči čeki od 31. julija t. l. ne smejo več uporabljati za izvenblagajniške dispozicije. Rdeči čeki se smejo uporabljati za naprej le za dvige v gotovini pri blagajni čekovnega urada. Vsa druga razpolaganja z dobroimetjem se smejo od sedaj naprej izvrševati edino le z nalogi za izplačilo. Kdor ne dviga gotovine pri blagajni in vsled tega ne bo mogel izrabiti rdečih čekov, jih lahko vrne čekovnemu uradu, ki mu povrne vse pristojbine, plačane za neizrabljene čeke. Kako je izpolnjevati nove naloge za izplačilo, pojasnjuje »Navodilo za udeleževanje v pošt-nem čekovnem prometu«, katero prodaja čekovni urad po ceni 2 Din.

Švicarsko notranje posojilo. Švicarska zvezna vlada je razpisala notranje posojilo v znesku 80 milijonov švic. frankov. Rok za vpis poteče 19. t. m.

Finančna kontrola nad Avstrijo. V razgovorih z vodilnimi finančniki Društva narodov so avstrijski zastopniki do-

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Ko je v Nemčiji začela papirnata marka tako katastrofalno padati, je tudi ta država uvedla v svoje tarife (in tudi za splošni denarni promet) stalno valuto: rentno (zlato) marko. Sovjetska Rusija je posnemala te zglede in so sedaj njene tarife tudi sestavljene v zlati valuti. Edinica te valute je 1 červonec = 10 zlatih rubljev, torej približno 1 angleški funt šterlingov (24 predvojnih avstrijskih kron). Za preračunavanje te valute v sovjetske papirne rublje izdaja Rusija kakor Poljska tozadevni multiplikator.

Ker so tudi na Madžarskem jako nestalne valutne razmere, je izdala tudi ta država svoje tarife v stalni valuti (v zlatih kronah), ki stopijo s 1. julijem 1924 v veljavo.

Pa ne samo železniške uprave, ampak tudi rečne paroplovne družbe na Donavi, Tisi, Dravi, Savi itd. imajo svoje tarife ustaljene, in sicer na ta način, da so tarifne postavke nastavljene v nekaki imaginarni valuti (tarifne številke brez označbe valute), in je za vsako valuto naznačena razmerna številka proti tej tarifni številki, ki se pa seveda za vsako valuto po potrebi spreminja, kakor pač dotična valuta pada ali raste.

Sedaj so v veljavi sledeče razmerne številke (multiplikator):

Ena edinica tarifne številke je: 0,003 zlatih mark, 50 avstrijskih kron, 0,025 češkoslovaških kron, 55 madžarskih kron, 0,062 dinarjev, 0,14 fejev in 0,10 leva.

Taka tarifa je jako praktična, ker je treba v slučaju spremembe kake valute namestu cele tarife popraviti samo dotično razmerno številko in je tarifa zopet za nove valutne razmere uporabna.

Iz predstojećih izvajanj je razvidno, kako so si prizadevale vse države in si še prizadevajo, da bi svojo tarifno politiko usmerile v dobrobit svoje

trgovine in industrije in v korist svojih železniških prog.

Žal, da ravno Jugoslavija, odnosno nje tozadevni odgovorni faktorji niso imeli in še danes nimajo pravega smisla za ta, tako važna vprašanja, kajti še danes nimamo za celo državo enotnih tarif, niti enotnega obratnega pravilnika, ker ima direkcija Beograd za svoje proge posebno tarifo in obratni pravilnik, ostale direkcije pa zopet svojo. Edino, kar je skupnega, so enake tarifne postavke.

Sicer bi bilo treba dva precej različna tarifna sistema zediniti, in to prejšnjega avstro-ogrsko-bosansko-hercegovinskega, kateri je podlaga tarifam direkcij Ljubljana, Zagreb, Subotica in Sarajevo, in prejšnjega srbskega, ki je podlaga tarifam direkcije Beograd. Vendar bi se bilo v teku pet in pol let to izenačenje že lahko izvršilo. Kakor se čuje, je dobila direkcija Ljubljana nalog, da izdela enotno tarifo (posebno klasifikacijo robe v srbohrvatskem jeziku) za celo Jugoslavijo in tudi enotno kilometersko kazalo, v katerem bodo tudi proge bivše južne železnice prevzete, tako, da bo potem posebno računanje vozarine za proge državne in za proge bivše južne železnice odpadlo. Kdaj pa bo to delo gotovo, se še ne ve, kar da taka izdelava ogromnega dela, vendar je v doglednem času pričakovati, da bomo imeli za celo državo enotno tarifo, kar bodo naši trgovci in industrijaci gotovo z veseljem pozdravili.

Da pokažem, kake neprijetne posledice ima ta neenotnost tarif in do kakih nekonkvenc lahko privede, naj navedem samo en slučaj.

V tarifi deo II. za direkcijo Beograd, katera notabene nima nobene tarife del I., oddelek B, je na strani 5. v Uvodu določba pod točko 3., ki se glasi:

»U saobračaju stanica gore pod 1 a i b (proge direkcije Beograd) navedenih državnih pruga i stanica ostalih direkcija državnih železnica (Sarajevo, Subotica i Zagreb) ili obratno, računava se vozarina prema klasifikaciji robe i vozarinskih stavova ove tarife u jednoj sumi za zbirno kilometarsko ostojanje, na osnovi »Privremenog kilometarskog kazala za državne pru-

segli, da se bo finančno nadzorstvo generalnega komisarja dr. Zimmermanna za enkrat omililo, končalo pa se bo, ko bo Avstrija izpolnila celo vrsto podrobno naštetih pogojev. Med temi sta najvažnejša pogoja: ravnotežje v državnem proračunu in določitev stalne relacije med krono in zlato veljavo.

Davki in takse.

Taksa za povišanje glavnice. — Ministrstvo financ je odredilo, da se bo v bodoče pobirala taksa od povišanja glavnice posameznih delniških družb tekom petih dni po odobritvi povišanja glavnice od strani ministra za finance.

Davek na poslovni promet. — Kakor pri nas, se tudi v drugih državah, ki so uvedle v povojni dobi davek na poslovni promet, pojavlja čim dalje ostrejši odpor proti temu skrajno obšutnemu davku. — Sedaj se pripravljata Francija, da ta davek, ki se tudi tam plačuje od vsake faze prometa in vsled tega podražuje blago večkrat tudi za polnih pet odstotkov, če že ne odpravi, pa vsaj bistveno omili. Vlada, oziroma sedanja vladna večina, ki je ob volitvah obečala, da bo davčna bremena izdatno omilila, se trudi najti način obdačenja, ki bi zadelo eno in isto blago le enkrat. — Naši gospodarski krogi so že ponovno opozarjali na nujno potrebo, da se ta davek tudi pri nas odpravi ali vsaj omili. Po časopisnih poročilih se sedanja vlada resno bavi s postopnim izenačenjem davčnih bremen. Prepričani smo, da se bo ob tej priliki ozirala tudi na utemeljene želje gospodarskih krogov in ukinila pobiranje davka na poslovni promet, ker so nam ukinitve tega davka obetali tudi najfiskalnejši finančni ministri, čim se izenači neposredne davke.

Italija zvišala davek na kavo in sladkor. V svrhu delne kompenzacije za odpravljene davek na vino in za druge ugodnosti v prid vinogradništvu je italijanska vlada zvišala užitnino na kavo v zrnu za 200 lir pri kvintalu, za kavo iz držav, za katere velja pogodbeno carinska tarifa. Za kavo iz drugih držav je bil ta davek zvišan za 220 lir, za praženo kavo pa za 308 lir. Davek na proizvajanje kavinih surogatov je bil zvišan od 350 na 420 lir. Razen tega je bil zvišan davek na proizvajanje sladkorja in tozadevna doklada na uvoz od 300 na 400 lir pri kvintalu za sladkor I. vrste. Za onega II. vrste pa je bil ta davek zvišan od 288 lir na 384 lir.

Izvoz in uvoz.

Uvoz petroleja preneha biti monopol. Iz Beograda poročajo, da je imel finančni minister pred dnevi konferenco v upravi monopola, na kateri je dobil izčrpano poročilo o delu uprave monopola. Pretresalo se je tudi vprašanje nabavke petroleja. Dr. Spaho. stoji na stališču, da se nadaljnjo kupovanje petroleja od strani monopola obustavi s tem, da se podeli prodaja petroleja privatnim osebam, ki bodo plačevale državi primerno takso.

Poljska dovolila izvoz krompirja, sladkorja in ječmena. Poljska centrala za regulacijo izvoza je naknadno dovolila, da se sme izvoziti iz Poljske 27 tisoč kvintalov krompirja, 103 vagone sladkorja in 180 tisoč kvintalov ječmena.

Razno.

Izplačilo državnih dobav. — Direkcija državnih železnic v Subotici je razposlala vsem trgovskim in obrtniškim zbornicam v naši državi nastopno okrožnico: Dogaja se, da se posamezne tvrdke pritožujejo, češ da se jim računi za državne dobave ali za izvršeno delo ne izplačujejo takoj, kakor je to običajno pri privatnih podjetjih. Prosim Vas, da dobavnikom iz Vašega področja sporočite, da se pri direkciji državnih železnic v Subotici enako kakor pri ostalih državnih oblastvih ne morejo izplačila nakazati v par minutah po vložitvi računa, ampak se more šele po predpisanem administrativnem poslovanju blagajni naročiti, da izplača likvidirani znesek. Direkcija si prizadeva, da vsa opravljena izplačila čim prej izvrši, vendar se pa dogaja, da dobavniki in podjetniki nikakor nočejo razumeti, da se ne sme nobeno izplačilo nakazati, dokler se račun po obstoječih predpisih ne odobri, in večkrat prosijo, naj se jim računi pospešno izplačujejo. Ka-

dar se njihovi prošnji nikakor ne more ugoditi, se pritožujejo pri posameznih oddelkih predstojnikih ali pri višjih oblastvih, da se po obstoječih zakonskih predpisih poslovanje pri odobravanju računov nikakor ne sme izenostavljati. — Pogosto se tudi dogaja, da se posamezniki pritožujejo, ne da bi potrpeali par dni, ki se rabijo za likvidacijo računa. Dobavitelji in podjetniki bi morali vedeti, da se tudi z intervencijo ne more noben račun na predpisan način likvidirati pred potekom dvajsetih dni po izročitvi. Primeri pa se tudi, da dobavitelji in podjetniki sami zakrivijo zamudo pri izplačilu računov, ker ne vložijo povodom izročitve blaga tudi vseh listin, ki so potrebne za likvidacijo računa. Dogaja se, da izroče blago, na primer temu ali onemu skladišču, račun pa pošlje posebej, na primer blagajni, direkciji ali kakemu direkcijskemu oddelku, dočim se mora račun predložiti istemu uradu, kateremu se izroči blago, ker je le na ta način mogoče, da se poslovanje za likvidacijo računa še istega dne prične. V nasprotnem primeru se mora ponovno dopisovati z uradom, ki je blago prejel, in večkrat tudi šele zahtevati posamezne listine od dobavitelja ali podjetnika. Zaradi tega prositi subotički direktor državnih železnic za objavo: 1. da je treba račune istočasno s predajo blaga izročiti onemu uradu, ki dobavljeno blago sprejme; 2. da traja procedura za izplačilo računa dvajset dni, in 3. da se pred potekom tega roka ne dopuščajo osebne intervencije za pospešno izplačilo pri posameznih referentih direkcije, ker se bo v vseh bodočih pogodbah dan izplačila računa pogodbeno določil.

Ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu in gospodinske šole v Šmihelu javlja interesantom, da je za vstop v zimski oddelek na kmetijski šoli na Grmu že dovolj prosilcev, istotako je popolnoma zasedena gospodinska šola v Šmihelu in se ne sprejemajo prošnje za ta zavod več. V celoletnem oddelku kmetijske šole na Grmu je pa še dovolj mest na razpolago in se vabijo zlasti mladeniči iz vinogradnih krajev, da vlagajo prošnje za vstop v celoletno šolo. Učenci se v celoletni šoli dosti več naučijo kot v zimski, ker vidijo vsa dela v gospodarstvu tudi praktično izvajati, česar v zimskem času ni. Prošnje je vlagati do 1. oktobra t. l. pri ravnateljstvu šole.

Svetovni pridelek pšenice in rži. Po poročilih poljedelskega departmana znaša letošnja letina pšenice v Angliji za štiri milijone bušlov manj, nego lani. Letošnji pridelek pšenice v Angliji se računa na okroglo 50 in pol milijona bušlov. V Madžarski znaša letošnji pridelek 54 milijonov bušljev pšenice, napram 68 milijonom bušljev v lanskem letu. Letošnji pridelek je torej za 14 milijonov bušljev manjši. Pridelek rži se ceni na 24 milijonov bušljev, napram 31 milijonom lani. Tudi v Poljski se je pridelalo letos za 7 milijonov bušljev pšenice manj, kot lani. Letošnji pridelek se računa na 43 milijonov bušljev. Skupni pridelek pšenice v desetih evropskih državah, katere so dosedaj obvestile o tem poljedelski departman, bo znašal letos za 16% manj nego lansko leto, a za 3% več kot v letu 1922. Iz Nemčije in Francije tozadevnih podatkov še ni, vendar označujejo zadnja poročila letino iznad povprečne. Vsled manj zasejane zemlje pa se ne pričakuje veliko večjega pridelka kot lani. Svetovna zaloga krušne moke bo prilično manjša od lanske. Do sedaj je sporočilo 19 držav, ki bodo imele 2100 milijonov bušljev pšenice, napram 2380 milijonom v lanskem letu. To je za 12% manj. Gornja skupna letina vključuje vse važne pšenične države severne hemisfere, izvzemši Nemčijo, Francijo, Rusijo in Kino. Za proizvajanje kruha je važna tudi manjša letina rži. Poljska bo letos imela za 2490 manj rži. Najvažnejše države za pridelek rži, izvzemši Rusijo in Nemčijo, bodo imele skupno 365 milijonov bušljev rži, napram 432 milijonom v lanskem letu. Osem v tem pogledu najvažnejših držav v Evropi pričakuje za 17% manj rži nego lani.

Znižanje plač v nemških rudnikih. Zastopniki sindikata premogovniških delavcev so sprejeli izrek razsodišča, po katerem se tarifa zniža za 5 do 6%.

Dohodki iz okupacije Poruhrja. Cisti dohodek francosko - belgijske okupacije Poruhrja znaša 828 milijonov francoskih frankov. Od tega dobi Francija 538 milijonov frankov, Belgija 290 milijonov frankov.

Pomoč pasivnim krajem. Narodna banka bo dovolila posojilo v iznosu 10 milijonov lir krajem, po rešenju ministrov poljoprivrede in financ.

Za redukcijo praznikov, na katere so delavnice zaprte, je zaprosila trgovsko-industrijska zbornica v Skoplju imenom privrednih krogov Južne Srbije.

Angleško zanimanje za Split in Šibenik. Iz Beograda poročajo, da se skupina angleških podjetnikov živo zanima za pristanišče v Splitu in Šibeniku. Angleži so pripravljene zgraditi tekom treh let normalno železnico Beograd—Sarajevo—Split—Šibenik in zajedno napraviti v Splitu in Šibeniku moderna pristanišča.

Deficit francoske žetve. Po poročilih pariških listov, bo morala Francija zbog slabe letine letos uvoziti okrog 2 milijona ton pšenice.

Naš tobak za Češkoslovaško. Češkoslovaška vlada je kupila od monopolske uprave 300.000 kg tobaka. Že pred kratkim pa je kupila 200.000 kg. Kupnina je ugotoviti, da je že izplačana.

Angleško mesto nemščine na Poljskem. Poljsko ministrstvo prosvete namerava na srednjih in trgovskih šolah uvesti kot obligaten predmet angleški jezik mesto nemškega, ker nima dovolj kvalificiranih učnih sil, bo razpisalo javne tečaje za angleški jezik.

Paroplovna družba na Češkoslovaškem. Na Češkoslovaškem se vodijo pogajanja za ustanovitev paroplovne družbe za Češkoslovaško. Družba bi se ustanovila s kapitalom 10 milijonov kron v obliki delniške družbe. Namen nove paroplovne družbe bi bil pospešitev in poglobitev gospodarskih odnošajev med Češkoslovaško republiko in državami Orienta.

Zbor gospodarskih uradnikov v Beogradu. Dne 15. t. m. so imeli bančni, trgovski in industrijski uradniki kongres v Beogradu, na katerem je bila sprejeta resolucija, da se prekinejo privatne trgovske šole in reorganizirajo državne akademije, da se delovni čas za komptorsko osebje reducira na 7 ur dnevno in da se nujno uporabi člen 103. pravilnika o zaposlitvi inozemskih delavnih moči.

Najmanjša žepna ura na svetu. — Na razstavi angleškega imperija v Vembleju je razstavljena najmanjša žepna ura na svetu, ki je le nekoliko širša nego kovani srebrni dinar. Ta ura se ceni na pol milijona dinarjev.

Ljubljanska borza.

Dne 17. septembra 1924.

Lesni trg. Remeljni redne mere 68/68, 58/58, 78/78, 98/98, 118/118 4 m dolž., 68/68, 78/78, 98/98, 118/118, 5 m dolž. franko Sušak, denar 660; remeljni polovičarji 38/78, 34/68, 4 m dolž., franko Sušak, denar 650; deske od 16 cm širine naprej 20, 25, 30 mm L, II., III., franko meja, blago 635; frisi hrastovi 5, 6, 7, 8, franko meja, blago 1560; plohi hrastovi 2.90 dolž. 54 mm 16—30 šir., franko meja blago 1400; čreslo suho zmlato franko nakladalna postaja Slovenija za 100 kg blago 64; drva suha bukova 1 m dolž. franko nakladalna postaja 5 vag. denar 26, blago 28, zaključek 27.

Žitni trg. Pšenica domača, fr. Ljubljana, denar 375; pšenica baška, franko baška postaja, blago 350; koruza baška, fr. baška postaja, bl. 290; koruza umetno sušena, pariteta slov. postaja, dobava okt.-nov., blago 290; oves baški, franko baška postaja, blago 260.

Ostalo blago. Suhe gobe, srednje, fr. Ljubljana, denar 46—54, laneno seme, pariteta Ljubljana, denar 675; konoplja mandžurska, franko Ljubljana, brutto za netto, blago 880; fižol ribničan izbran, franko Ljubljana, denar 650; fižol prepelničar izbran, fr. Ljubljana, den. 600; fižol mandalon izbran, franko Ljubljana, denar 450.

Delnice. a) denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d. 210 den., Ljubljanska kreditna banka 225 denar, 240 blago, Merkantilna banka 123 blago, Prva hrv. štedionica 917 denar, Slavenska banka 100 den., 102 blago. — b) Podjetja: Str. tovarne in livarne 150 den., 152 blago,

Trboveljska prem. družba 485 bl., Zdr. papirnice 123 den., 130 blago. — Založnice itd.: 4¼% kom. zad. dež. banke 91 blago; mast sveža Ia franko sod, fr. Ljubljana 330 bl.; jabolka obrana, zimska Ia franko nakladalna postaja 130 blago; seno Ia, sladko, prešano, franko Ljubljana 75 denar; vino belo, dolensko, štajersko, hrvatsko, po vzorcu fr. nakladalna postaja 715 den., 800 blago.

Efeti: 7% invest. pos. 1921 63—64; 2½% drž. renta 114—115; Ljubljanska kred. 220—230; Centr. banka 29—30; Hrv. eskomptna banka 108—110; Kred. banka Zagreb 116—120; Hipotek. banka 57—59; Jugobanka 102—105; Praštedionica 915—917; Slav. banka 100—104; Sečerana, Osijek 910 —.—; Isis d. d. 62—66; Nihag 84 —.—; Gutman 880—900; Slaveks 225 —.—; Slavonija 77—80; Strojne tovarne 150 —.—; Trboveljska 460 —.—; Vevče 123—130.

Hmelj.

XXV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec, SHS, 14. septembra 1924. Pri živahnem povpraševanju se je dosedaj prodalo približno 2000 stotov po 50 kg večinoma tujezemskim prekupeem po zvišanih cenah do 8000 Din za 100 kg. — Društveno vodstvo.

Tržna poročila.

Mesni trg. Cene živine, telet in prašičev dne 17. septembra 1924 v Ljubljani. Voli prvovrstni za kg žive teže Din 13.25—14, voli rejeni 12.50—13, voli za vprego 12—13, biki rejeni težki 12.50 do 13, biki lažji 10.50—12, hrvaški bušaki boljši 9.50—10, hrvaški bušaki navadni 8.25—9.50, krave rejene 8.50—9.50, krave klobasarice 7.25—8, telice 8.50 do 9, teleta težja rejena 18.50—19, teleta lažja 17—18, prašiči debeli 18—18.75, prašiči persutarji 17—18, prašiči zaklani 23.50—24, plemenski prasci za komad 7—12-tedenski 160—275 Din.

Novosadska blagovna borza (16. t. m.). Pšenica: baška, 15 vag. 345—355. Turščica: 4.5 vag. 285—290. Fižol: 8 vag. 450—460. Moka: 3 vag. 530—540. Ječmen: 345—350. Oves: 255—260. Tendanca mlačna.

Žganje. — Novo blago dohaja iz krajev, kjer se producira največ žganja, le po malem na trg. Pričakovati je, da ga tudi ne bo več dosti došlo, ker dohajajo iz vseh strani poročila, da se češplje suše, kjer so le količkaj obrodile. Malenkostne množine letos skuhanega žganja se mešajo z lanskimi in kot lanski pridelek prodajajo. Promet je precej živahen, ker se splošno pričakuje, da se bo žganje podražilo in tako trgovci kakor gostilničarji kupujejo precejšnje množine. Tendanca je čvrsta. Cene so tekom tega meseca še niso povišale.

Mariborski trg dne 13. septembra je bil še precej dobro obiskan, čeravno vreme ni bilo povsem ugodno. — Na trg so pripeljali kmetje 29 s krompirjem, čebulo, česnom itd. naloženih voz in so prodajali krompir po 10 Din 7½ kg, čebulo in česen 3 do 4 Din venec, fižol 0.25 do 0.50 Din kupček, kumare po 0.25 do 1 Din komad, glavno zelje 1 do 4 Din glava. — Sadje: Jabolka so se prodajala po 2 do 4 Din, hruške 5 do 7, češplje 8 do 9, grozdje 12 do 15, breskve po 15 Din 1 kg. — Perutnina: Kokoši (okoli 600 komadov po 20 do 65, gosi po 65 do 100, race 70 50, ena kura perlovka 45 Din. — Meso: Špeharji so pripeljali 24 voz svinjine na trg in so prodajali svinjsko meso po 30 do 40, slanino pa po 35 Din, medtem ko so domači mesarji prodajali svinjino po 30 do 35, teletino 25 do 30, govedino pa po 28 do 25 Din 1 kg. — Lesena roba: sita, rešeta, banje, škafe, kočare so prodajali po 25 do 120, brezove metle pa po 3 do 5 Din komad.

Cene špeerijskemu blagu v Mariboru. (15. sept.) Za 1 kilogram: kave I. 65 do 80, II. 45—60, pražene I. 80—90, II. 55 do 70, soli 3.50—4, testenin 11.50—20, sladkorja v prahu 21—22, v kristalu 19, v kockah 21—22, pšeničnega škroba 12 do 20, riževga 25—30, riža 7—16, 1 li-

ter namiznega olja 28—30, bučnega 32 do 35, špirta denat. 14, 1 kg mila 17—20, **Cene žitu za 1 kg:** pšenice 4, rži 4, ječmena 3.75, ovsu 3.75, koruze 4, prosa 5, fižola 5—7. **Cene mlevskim izdelkom za 1 kg:** pšenične moke »0« 7, »2« 6.50, »5« 6, »6« 5.50, »7« 4.50, prosene kaše 7, ješprenja 6—13, otrobov 2.25, koruzne moke 4, koruznega zdroba 5—6, pšeničnega 7.50, ajdove moke »1« 7, »2« 6, 1 kg ržene kave 10—15.

Dunajski živinski sejem (15. t. m.). Dogon 2856 komadov; od tega 547 iz Jugoslavije. Radi manjšega dogona so cene poskočile za 1000—1500 aK pri kg. Za kg žive teže notirajo v tisočih aK: voli 13.50—20 (izjemno do 24), biki 14 do 18, krave 13.5—16.5, slaba živina 8.5 do 13.5.

Cene sladkorja in sladkorni kartel. Nekateri tovarne sladkorja si prizadevajo ustvariti sladkorni kartel, nekateri, med njimi ona v Osjeku, pa se branijo vstopiti v kartel, ker so državne tovarne izven kartela in nima pomena, da ustanove kartel tovarne, ki ne izdelajo na leto niti polovice celokupne sladkorne produkcije. Tovarne, ki hočejo kartel, pritiskajo na nekartelirane tovarne z izdatnim znižanjem cene. Kartelirane tovarne ponujajo svoj sladkor v Osjeku po 13 do 13.25 Din. Nasprotno se pripravlja tudi osješka zbornica, da otvori v Vel. Bečkerek in drugih krajih skladišča in vpliva s svojim blagom na tamojšnje cene. Kljub tej borbi se je pa do sedaj sklenilo prav malo efektivnih kupčij. V Zagrebu prodajajo tovarne sladkor še vedno po 14.25 do 14.5 Din, veletrgovine pa po 15.50, vendar se utegne cena v kratkem znižati na 15 Din. Ker bomo letos pridelali 2000 do 2500 vagonov sladkorja preko lastne potrebe, ni izključeno, da bomo tudi v tuzemstvu kmalu plačevali po izvojni in ne kakor do sedaj po uvojni pariteti.

Cene mlinarskim izdelkom. (Dunaj, 14. septembra). Pšenična moka 0 domača 7000—7100 aK za 1 kg ali 735 do 745.50 Din, madžarska 6450—7100 kg ali 675.25—745.50 Din, jugoslovenska 6350—7000 kg ali 666.75—735 Din. — Novi Sad, 15. septembra. Moka pšenični 540 Din. Moka ni podvržena izvojni carini.

Cena za svilo. Dunaj 14. septembra. V Yokohami je notirala svila 1860 do 1900 jen; v Milanu 290—296 lir, sekunda 305—310, ekstra 330.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 24. septembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave mazalic za vagon; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave špirta, dekstrina, parafina, kemikalij, mila, krtačarskega olaga, bakelj in metelj; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave surovih jeklenih osi. — Dne 25. septembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave Štaufertovih mazalic; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave vijakov, spojnic, tračnic, žeblicev itd.; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave vagonskih delov. — Dne 26. septembra t. l. v pisarni polkovnega štaba artiljerijske vojašnice v Ljubljani glede dobave riža, ješprenjčka, makaronov, fižola, svinjske masti in jedilnega olja; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave bakrenih plošč; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave papirja in kartona; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za mašenje ter glede dobave pločevine. — Dne 27. septembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede

dobave mokaeta, baržuna, surovega platna, zastorov in manila-špage. — Dne 29. septembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 425 m³ bukovih drv; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskega in telefonskega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave konopnenih cevi.

Prodaja gumijev za avtomobile. — Pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu se bo vršila dne 29. septembra t. l. dražba gumijev za avtomobile.

Oddaja soboslikarskih in pleskarskih del. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 2. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede oddaje soboslikarskih in pleskarskih del v področju tega ravnateljstva.

Dobave. Direkcija državnih rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 30. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2 vagonov portland cementa (franko vagon Velenje). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 30. septembra pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave železnih plinskih cevi. Dne 1. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave žeblicev. Dne 2. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave železne pločevine ter pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave signalnih delov. Dne 3. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave železnih pragov in pripadajočega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave lesa za vagon; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave posteljnega perila.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Državna borza dela v Mariboru. Od 7. do 13. t. m. je bilo pri tej borzi 103 prostih mest prijavljenih, 178 oseb je iskalo dela, v 40 slučajih je borza posredovala uspešno in 12 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 13. septembra pa je bilo 5555 prostih mest prijavljenih, 7392 oseb je iskalo dela, v 2525 slučajih je posredovala borza uspešno in 1873 oseb je odpotovalo. — **Delo iščejo:** 6 gospodinj za na deželo, 38 hlapcev, 50 oskrbnikov, 3 šafarji, 38 viničarjev, 5 rudarjev, 3 vrtnarji, 7 kovačev, 2 železostugarja, 20 ključavničarjev, 3 mehaniki, 1 monter, 1 urar, 15 mizarjev, 1 pletar, 6 kolarjev, 3 usnarji, 4 sedlarji, 4 brivci, 26 krojačev in šivilj, 1 šteparica vrhnjih delov čevljev, 7 peric, 13 čevljarjev, 1 knjigovez, 5 mlinarjev, 6 mesarjev, 8 pekov, 25 natakarjev in natakarič, 5 hotelskih sobaric, 4 zidarji, 2 tesarja, 6 slikarjev, 11 slug, 4 strojniki, kurjači, 26 trgovskih sodručnikov, 56 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 2 šoferja, 28 pisarniških moči, 2 hišnici, 96 gospodinj, kuharic, sobaric itd., 13 vzgojiteljic, 36 vajencev, vajenk. — **Delo je na razpolago:** 96 hlapcem in deklam, 8 viničarjem, 20 rudarjem, 7 vrtnarjem, 1 opekarskemu mojstru, 1 kovaču za kose, 1 žičarju, 1 mehničnemu ključavničarju, 1 izdelovalcu orgelj, 3 mojstrom za izdelovanje bonbonov, 1 monterju, 2 kotlarjema, 2 kleparjema, 1 tesostrugarju, 4 sodarjem, 1 košarju, 2 sedlarjema, 2 lakirarjema, 1 mesarju s kavcijo, 1 čevljarju, 2 fotografoma, 3 izkušenim kurjačem za Balcoc-Wilcox kotel, 1 pisarniški moči (moški), 38 vajencev, 3 pakaricam za jajca, 2 natakaričama s kavcijo, 3 vzgojiteljicam, 1 gospodinji, 30 kuharicam, 52 služkinjam, 7 sobaricam, 1 šteparici vrhnjih delov čevljev, 1 šivilji za perilo, 1 nadzirateljici za tov., 1 pisarniški moči z znanjem srbohrvaščine, 1 postrežnici.

Cenjene trgovce obveščamo, da g. Julij Stritar nima več zastopstva naše tvrdke in tudi ni upravičen sprejemati naročila na izdelke

stare tovarne nogavic in pletenin

M. Franzl & sinovi
Lastnik Feliks Franzl
Ljubljana, Privoz 10.

LJUBLJANA

SIMON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon številka 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami
emajlirano, pločevinasto in ulično
posodo, porcelanasto, kameno
nasto in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavniki, galanterijski in
okresni klepar. Instalacija vodovodov.
Naprava stelovodov. — Kopalnice in
klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med
vsake velikosti, kakor tudi posod
(škaflice) za konzerve.

Veletrovina
kolonijalne
in
špicerijske
robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudarske vode

Točna in solidna postrežba
Zahtevajte cenik!

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh
opremah Gritsner, Adler za
redbinske in obrtne rabe,
istotam igle, olje ter vse po-
samenske dele za vse sisteme.
Na gros!

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl.
VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

izdeluje najboljše

likkerje,
rum,
konjak,
slivovko,
brinovec,
tropinovec.

Kupuje sadje za žganjekuho.

Telefon Interurban številka 71.

JUGO EKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Import LJUBLJANA Export
Vegova ulica 8

TRGOVINA

s špicerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom,
deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi iz-
delki na debelo in drobno

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek, Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVA Din 18,300,000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd